

El MASV incorpora materials neolítics i romans que aporten noves dades sobre el passat del Camp

El Museu d'Arqueologia Salvador Vilaseca de Reus ha incorporat aquest estiu als seus fons una trentena de caixes amb materials arqueològics procedents de tres jaciments de l'àrea d'influència de Reus. Es tracta de peces procedents de dos jaciments prehistòrics del terme de Reus (el de l'aeroport i el de la partida del Coll Blanc) i del jaciment romà del Mas de Carnisser (l'Albiol).

Tot i que quedarà pendent fer-ne un estudi aprofundit, una primera valoració dels arqueòlegs revela, en el cas dels materials prehistòrics, noves dades sobre la presència i l'activitat humana a l'època neolítica en tota la zona propera a l'aeroport de Reus i els voltants de la Canonja. Segons sembla, s'evidencia una presència important de nuclis poblats estables que es dedicaven al conreu i a la ramaderia. Es confirma així la importància de la riquesa agrícola que des de temps prehistòrics té l'àrea de Reus. La presència d'establiments humans s'ha deduït d'un bon nombre de fons de cabana i sitges localitzats durant les excavacions. En aquesta ocasió s'han trobat també restes humanes, una circumstància que no es donava des de l'excavació del sepulcre de lloses del Brugar, portada a terme per Salvador Vilaseca l'any 1968 i que el prehistoriador reusenc va qualificar com la troballa dels "primers reusencs".

En el cas del jaciment del Coll Blanc fins i tot s'ha trobat el crani d'un gos, cosa que fa pensar en la pràctica habitual de la domesticació de gossos per part dels habitants neolítics de la zona. En aquest jaciment fins i tot ha aparegut una estructura amb importants restes d'incineració que, a falta encara d'una recerca més detallada, apunta a l'existència d'un forn de ceràmica. Això documentaria també l'existència de producció de ceràmica i seria el forn de ceràmica més antic localitzat mai al terme de Reus, un territori amb una gran tradició terrissera. En aquest jaciment també s'ha localitzat una estructura funerària pertanyent a la cultura de sepulcres de fossa, corresponent a l'època del neolític mitjà.

Els materials de l'Aeroport de Reus

Els materials lliurats el passat juliol al Museu d'Arqueologia Salvador Vilaseca corresponen a diverses campanyes de tot el seguit d'intervencions que es porten a terme als terrenys de l'Aeroport de Reus des de l'any 2008, concretament les realitzades entre el maig de 2008 i el juny de 2010. Aquestes intervencions han permès localitzar i documentar un important jaciment arqueològic i estudiar un total de 108 estructures de cronologia prehistòrica, amb un ventall cronològic que comença al neolític antic i arriba fins al bronze inicial, amb uns tres mil anys d'ocupació més o menys continuada (aproximadament, del 5000 al 2000 aE).

Al neolític antic corresponen les ceràmiques amb decoracions postcardials, del tipus Molinot, amb les característiques decoracions de "bigotis", i amb d'altres de tipus incisoimprès, amb pentinats i acanalats. Del neolític mitjà s'ha recuperat el dipòsit o "aixovar" d'una estructura funerària, consistent en un collaret amb denes de variscita. Els materials amb datació del neolític final són fragments ceràmics amb decoració de pastilles repussades, pertanyents a una estructura de combustió. Pel que fa a la resta de materials, s'han recuperat també diversos molins barquiformes, per a la mòlta de

cereals, peces d'indústria lítica en sílex i dos elements lítics de tipus còdol, amb restes de pigments vermellorsos (ocre / cinabri) associats a rituals funeraris.

Les estructures documentades presenten funcionalitats de tipus domèstic (emmagatzematge, combustió) i funerari, fet que permet determinar que es tracta d'una zona habitada més o menys estacionalment i lligada als processos agrícoles de subsistència, sent aquesta planícia de la zona prelitoral tarraconense un lloc idoni per a l'assentament humà. També s'han documentat fragments de ceràmica de cronologia iberoromana, apareguts en posició secundària i probablement provinents d'un assentament pròxim d'aquesta cronologia.

Les intervencions a l'Aeroport van ser dirigides pels arqueòlegs Immaculada Mesas, Pilar Bravo, Míriam Garcia i Juan Trenor, de l'empresa CODEX.

Els materials del jaciment del Coll Blanc (Reus)

La intervenció duta a terme l'any 2009 dins de la partida reusenca del Coll Blanc va consistir en l'excavació en extensió d'un total de 35 estructures de cronologia prehistòrica, que abracen un període comprès entre el neolític cardial i el neolític final Verazià.

D'acord amb els materials recuperats, l'horitzó cultural representat al Coll Blanc ens situa en un període cultural, el neolític antic epicardial, que ens remet satisfactòriament a l'única datació absoluta i calibrada de què disposem (5040-4780 aE). Ens trobem davant dels grups neopioners, de producció inestable, que comencen a abandonar les primeres línies del litoral per endinsar-se cap a l'interior. A nivell ceràmic, la decoració de franges impreses de *Cerastoderma edule* (o amb pintes que imiten la conquilla) està ben representada i assenyalen un horitzó cardial. Els materials amb decoració plàstica de mugrons i llengüetes superposades ens remetent al període del neolític final Verazià.

De la resta de materials destaca un fragment de braçalet de marbre blanc de gra molt fi, del qual es conserva gairebé la meitat del que seria el seu diàmetre. La seva amplada és de 59 mm, amb un gruix que oscil·la entre els 7 i els 10 mm i un arc d'amplada màxima conservada de 88 mm. Presenta les vores arrodonides i lleugerament exvasades, i encara que mostra algunes zones d'impureses, el marbre utilitzat és força pur i de gran qualitat; sens dubte ens trobem davant d'un objecte ornamental, amb el paral·lel més proper en un altre braçalet de marbre localitzat al jaciment del neolític antic de la Draga (Banyoles, Pla de l'Estany). Altres troballes similars ens remetent a jaciments neolítics d'Andalusia sud-oriental, on és un objecte freqüent i que apareix en contextos del neolític i les seves diferents etapes (neolític antic, neolític mitjà i també final); tot i ésser menys nombrosos, també s'han documentat en jaciments que tenen fases calcolítics i campaniformes. També s'han recuperat restes paleobotàniques, de llentiscle, ordi i blat.

Els tipus d'estructures localitzades en aquesta intervenció són de tiologies idèntiques a les documentades a l'Aeroport de Reus, amb usos domèstics (emmagatzematge, combustió, etc.) i funerari. Per les similituds entre el Coll Blanc i l'Aeroport de Reus, pel que fa als materials, als tipus d'estructures i a les cronologies, així com per la proximitat en l'espai, els investigadors s'inclinen a pensar que corresponien a una mateixa ocupació de la planícia prelitoral tarraconense al llarg de tota la prehistòria recent.

Les intervencions al Coll Blanc van ser dirigides pels arqueòlegs Josep F. Roig, Eduard Solà i Pilar Bravo, de l'empresa CODEX.

Els materials de la vil·la romana del Mas de Carnisser (l'Albiol)

Les intervencions preventives que es van dur a terme l'any 2010 a la zona de Mas Carnisser han possibilitat la documentació de diferents estructures i enterraments d'època romana, tot confirmant les referències aportades per prospeccions superficials anteriors. Així, s'han documentat dos murs romans associats a un paviment en terra amb restes de *tegulae* i d'un ús indeterminat, i han estat localitzades dues inhumacions (unitats funeràries 1 i 2) en àmfores de procedència africana. Les dades obtingudes per l'estudi dels materials, tant del visible en superfície com del que es pot veure reaprofitat als marges, confirma l'existència d'un assentament romà, probablement del tipus *villa*, amb una cronologia que s'emmarca, si més no, entre el segle I i el V.

El context historicogeogràfic en què es troba aquest jaciment és l'anomenat Camp de Tarragona, als peus de la serra de la Mussara. Aquesta àrea formava part, a l'època romana, de l'anomenat *ager tarraconensis*, espai depenent de la ciutat de Tàrraco. Tot el territori, des del període republicà fins al baiximperial, evidencia un sistema d'explotació agrícola en *villae*, tot i que durant període tardoantic es va produir una disminució progressiva del nombre de les *villae*, així com un reaprofitament de determinats espais amb finalitats funeràries.

La intervenció al Mas de Carnisser va ser dirigida per l'arqueòloga Gema Ortega, amb la col·laboració de Marta Bru, de l'empresa CODEX.